

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Πρόκειται για επιρρηματικές προτάσεις που χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

(Α) τις επιρρηματικές συμπερασματικές, οι οποίες εισάγονται με τον *ut* και εκφέρονται με Υποτακτική. Λειτουργούν ως επιρρήματα.

(Β) τις ουσιαστικές συμπερασματικές, οι οποίες εισάγονται και αυτές με τον *ut* και εκφέρονται με Υποτακτική. Όμως αυτές χρησιμεύουν ως ουσιαστικά, δηλ. ως υποκείμενα σε απρόσωπα ρήματα, ή αντικείμενα σε μεταβατικά ρήματα, ή τέλος ως επεξηγήσεις σε προηγούμενες αντωνυμίες.

Πιο συγκεκριμένα έχουμε:

(Α) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ.

Όπως είπαμε εδώ οι συμπερασματικές προτάσεις λειτουργούν ως επιρρήματα. Στην κατηγορία αυτήν βρίσκουμε δύο υποπεριπτώσεις:

(Α1) Μια πρώτη ομάδα επιρρηματικών συμπερασματικών προτάσεων είναι αυτή που εκφράζει το περιεχόμενο της ως ένα επιδιωκόμενο σκοπό, κάνοντας ένα συνδυασμό συμπερασματικών και τελικών προτάσεων, π.χ. στα Ν.Ελληνικά:

- (i) *έχω τώρα την δύναμη να πω την αλήθεια, (=ώστε να πω..) = (..για να πω)*
- (ii) *(ii) είχα τότε την δύναμη να έλεγα την αλήθεια, (=ώστε να έλεγα) = (για να έλεγα)*
- (iii) *(iii) θα έχω τότε την δύναμη να πω την αλήθεια. (=ώστε να πω..) = (...για να πω)*

δηλ. εν προκειμένω όπου υπάρχει το «..ώστε να...», υπονοείται λογικά και το «..για να..».

Ένα επίσης χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτών είναι ότι ανάμεσα στην Κ.Π. και στην συμπερασματική πρόταση υπάρχει μόνο η σχέση του Σύγχρονου είτε στο παρόν είτε στο παρελθόν είτε στο μέλλον, ενώ είναι αδύνατον να λειτουργήσει στην προκειμένη περίπτωση ανάμεσα στην Κ.Π. και στην συμπερασματική πρόταση το Προτερόχρονο. Δηλ. είναι αδύνατον να πούμε «έχω τώρα την δύναμη να έλεγα χθές...» ή πάλι «είχα χθές την δύναμη να έλεγα προχθές...» Και αυτό φυσικά συμβαίνει διότι στις συμπερασματικές προτάσεις δεν μπορεί ποτέ το συμπέρασμα να προηγείται χρονικά της Κ.Π. Οπότε με λίγα λόγια στην κατηγορία αυτών των συμπερασματικών προτάσεων τηρείται η ακολουθία των χρόνων μόνο στο Σύγχρονο. Έτσι θα έχουμε:

- (i) **για το σύγχρονο στο παρόν:** Ενεστώτα Υποτακτικής: *Habeo vim ut veritatem dicam.*
- (ii) **Για το σύγχρονο στο παρελθόν:** Παρατατικό Υποποτακτικής: *Habebam vim ut veritatem dicerem*
- (iii) **Για το σύγχρονο στο μέλλον:** Ενεστώτας Υποτακτικής: *Habebo vim ut veritatem dicam.*

☛ Καλό είναι να ρίξετε μια ματιά πάλι στην θεωρία της 'Ακολουθίας των Χρόνων' πριν προχωρήσετε. [ΕΔΩ](#)

(Α2) Η δεύτερη ομάδα επιρρηματικών συμπερασματικών προτάσεων εκφράζει το περιεχόμενό της ως κάτι το «γεγονός», και το εμφανίζει και στις τρεις χρονικές βαθμίδες, παρόντος, παρελθόντος και μέλλοντος. Όμως το παρουσιάζει με δύο σημασίες: i) με την σημασία του «εν εξελίξει» γεγονότος, και ii) με την σημασία του «τετελεσμένου». Χαρακτηριστικό και των δυο αυτών βαθμίδων είναι ότι λείπει ο 'σκοπός' ως συμπλήρωμα του συμπεράσματος, κι αυτό φαίνεται από το ότι στην Ν.Ελληνική απόδοση απουσιάζει η προσθήκη του 'να' δίπλα από τον 'ώστε'. Όσον αφορά την έγκλιση που χρησιμοποιείται σ' αυτήν την κατηγορία των συμπερασματικών προτάσεων, αυτή είναι η Υποτακτική.

Όσον αφορά τώρα τον χρόνο της Υποτακτικής, δεν τηρείται η 'Ακολουθία των Χρόνων', αλλά μπαίνει ο χρόνος που αντιστοιχεί στην χρονική βαθμίδα. Π.χ.

1. «Ήταν τόσο πλούσιος, ώστε να αγόραζε αυτόν τον αγρό = *Tam dives erat, ut emeret illud agrum*»
2. «Ήταν τόσο πλούσιος, ώστε αγόρασε αυτόν τον αγρό = *Tam dives erat, ut emisset illud agrum*»

Βλέπουμε εδώ ότι στο παράδειγμα (1) επειδή η συμπ. Πρόταση δηλώνει 'σκοπό', γι' αυτό τηρείται η 'Ακολουθία των Χρόνων', κι έτσι έχοντας το σύγχρονο στο παρελθόν βάζουμε Παρατατικό Υποτακτικής. Όμως στο παράδειγμα (2), επειδή η συμπ. Πρόταση δηλώνει γεγονός τετελεσμένο, δεν τηρείται η 'Ακολουθία των Χρόνων', και γι' αυτό μπαίνει ο Παρακείμενος της Υποτακτικής, έστω κι αν τυπικά έχουμε το σύγχρονο στο παρελθόν, και θα έπρεπε να βάζαμε Παρατατικό Υποτακτικής.

(A2), (i) Το συμπέρασμα ως ένα «γεγονός εν εξελίξει»

(Κ.Π.) παρόν → (Συμπερ.) παρόν	Οριστ. Ενεστώτα → Υποτακτ. Ενεστώτα
Τόσο ανόητος είναι → ώστε χάνει την περιουσία του	<i>Tam stultus est → ut pecuniam suam amittat</i>

(Κ.Π.) παρελθόν → (Συμπερ.) παρελθόν	Οριστ. Παρατ./Αορίστου → Υποτ. Παρατατ.
Τόσο ανόητος ήταν → ώστε έχανε την περιουσία του	<i>Tam stultus erat/fuit → ut pecuniam suam amitteret</i>

(Κ.Π.) παρελθόν → (Συμπερ.) παρόν	Οριστ. Παρατ./Αορίστου → Υποτ. Ενεστώτα
Τόσο ανόητος ήταν → ώστε χάνει (τώρα) την περιουσία του	<i>Tam stultus erat/fuit → ut pecuniam suam amittat</i>

(Κ.Π.) μέλλον → (Συμπερ.) μέλλον	Οριστ. Μέλλοντος → Υποτακτ. Ενεστώτα
Τόσο ανόητος θα είναι → ώστε θα χάσει την περιουσία του	<i>Tam stultus erit ut pecuniam suam amittat</i>

(A.2) (ii) Το συμπέρασμα ως ένα «γεγονός τετελεσμένο»

(Κ.Π.) παρόν → (Συμπερ.) παρόν/παρελθόν	Οριστ. Ενεστ. → Υποτακτ. Παρακειμένου
Τόσο ανόητος είναι → ώστε έχει χάσει (τώρα) την περιουσία του	<i>Tam stultus est → ut pecuniam suam amiserit</i>

(Κ.Π.) παρελθόν → (Συμπερ.) παρελθόν	Οριστ. Παρατ./Αορίστου → Υποτ. Υπερσυντελ.
Τόσο ανόητος ήταν → ώστε έχασε την περιουσία του	<i>Tam stultus fuit → ut pecuniam suam amisisset</i>

(Κ.Π.) μέλλον → (Συμπερ.) μέλλον	Οριστ. Μέλλοντος → -urus sim
Τόσο ανόητος θα είναι → ώστε θα χάσει την περιουσία του	<i>Tam stultus erit → ut pecuniam suam amisurus sit</i>

(B) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ:

Εδώ απαντούν οι συμπερασματικές προτάσεις εκείνες που λειτουργούν σαν ουσιαστικά μέσα στην πρόταση και καλύπτουν μάλιστα και την συντακτική θέση εκείνων, όπως υποκείμενα σε απρόσωπα ρήματα σαν τα: *sequitur, futurum est, longe/multum/tantum abest, fit, fieri potest, accidit, evenit, contigit, usu venit, proximum est*. Ή πάλι ως αντικείμενα σε μεταβατικά όπως *facio, efficio, perficio, committo*. Φυσικά απαιτεί ιδιαίτερη μεταχείριση η ut συμπερασματική πρόταση για να διαπιστωθεί αν τελικά είναι επιρρηματική ή ουσιαστική. Π.χ λέμε στα Ν.Ελληνικά:

- 1) Έτσι ενήργησα, ώστε όλοι να με επαινούν = *ita feci, ut omnes me laudarent*
- 2) Ενήργησα ώστε όλοι να με επαινούν = *feci ut omnes me laudarent*.

Βλέπουμε ότι και στις δύο προτάσεις οι Κ.Π. δείχνουν μία ενέργεια «δική μου». Όμως οι ut που ακολουθούν δεν είναι όμοιες. Στην πρόταση η (1) η συμπερασματική ut δείχνει σκοπό: «το έκανα αυτό έτσι ώστε να (=για να) με επαινέσουν όλοι». Ενώ στην (2) η ut δείχνει το αντικείμενο του *feci* «έκανα ώστε να με επαινέσουν όλοι».

Στην κατηγορία των προτάσεων αυτών ομοίως τηρείται η ακολουθία των χρόνων, [ΕΔΩ](#)

- i Συμβαίνει <ώστε> όλοι να με επαινούν = *Accidit ut omnes me laudent*.
- ii Συνέβη <ώστε> όλοι να με επαινούν = *Acciderat ut omnes me laudarent*
- iii Συμβαίνει <ώστε> όλοι να με έχουν επαινέσει = *Accidit ut omnes me laudaverint* (Παρακ. Υποτακτ.)
- iv Συνέβη <ώστε> όλοι να με είχαν επαινέσει = *Acciderat ut omnes me laudavissent*.